aglasem.com

FOR RAJASTHAN CLASS 12 PREPARATION

Rajasthan Board 12th Model Paper 2027 Gujarati Sahitya

EXAM	YEAR	TYPE	SUBJECT
Rajasthan Class 12	2027	Sample Paper	Gujarati

माध्यमिक शिक्षा बोर्ड राजस्थान, अजमेर

माध्यमिक स्तर के लिए प्रस्तावित प्रश्न–पत्र प्रारूप (**Design)** सत्र 2026–2027

कक्षा – 12 **विषय :– गुजराती साहित्य** **समय : 3:15 धण्टे** **पूर्णांक – 80**

1. उद्देश्य हेतु अंक भार –

योग्यताएं	उद्देश्य	अंक भार	प्रतिशत
जागरूकता Awareness	ज्ञान (Knowledge)	20	25.00
	निर्माणात्मक समझ (Understanding of the Construct)	10	12.50
	प्रक्रिया की समझ– (Understanding of the Process)	10	12.50
संवेदनशीलता Sensitivity	**संघर्ष समाधान** (Conflict Resolution)	7	8.75
	व्यापक / उदार मानसिकता (Open Mindedness)	6	7.50
	सहयोग / योगदान (Collaboration)	7	8.75
सृजनात्मकता Creativity	**नवाचारी विचार उत्पन्न करना** (Generate Innovative Ideas)	6	7.50
	लचीलापन (Flexibility)	2	2.50
	प्रवाहशीलता (Fluency)	2	2.50
	अन्वेषण (Exploration)	4	5.00
	विचारों एवं अवधारणाओं का मिलान (Combining Idea & Concepts)	6	7.50
Total		80	100

2 प्रश्नों के प्रकार व अंकभार –

खण्ड.	प्रश्नों का प्रकार	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रति प्रश्न	कुल अंक	प्रतिशत (अंको का)	प्रश्न हल करने के लिए संभावित समय मिनटों में
अ	वस्तुनिष्ठ प्रश्न	16	1	16	20	16
ब	अतिलघूत्तरात्मक	6	2	12	15	12
स	लघूत्तरात्मक	8	3	24	30	24
द	दीर्घोत्तरीय एवं स्रोत / प्रकरण / घटना / चित्र / क्रियाविधि आधारित प्रश्न आदि	6	10	28	35	128
	योग	36		80	100	180
प्रश्न पत्र पढ़ने के लिए निर्धारित समय						15
कुल समय						195

नोटः–प्रश्न पत्र निर्माता न्यूनतम दो केस आधारित (Case Based) प्रश्न अनिवार्य रूप से देवें

3. प्रश्नों के उद्देश्य के आधार पर भारात्मक अनुपात –

योग्यताएं / क्षमताएं	जागरूकता Awareness	संवेदनशीलता Sensitivity	सृजनात्मकता Creativity
प्रश्नों की संख्या	18	9	9
प्रतिशत	50	25	25

4. प्रश्नों के काठिन्य स्तर के आधार पर भारात्मक अनुपात –

कठिनाई स्तर	सरल	मध्यम	कठिन
प्रश्नों की संख्या	9	18	9
प्रतिशत	25	50	25

BSER

5. ईकाई एवं अध्यायवार अंकभार –

क्र.सं.	पाठ्यक्रम के अनुसार इकाई एवं अध्याय विवरण	पाठ्यक्रम में निर्धारित अंकभार	प्रतिशत
1	अपठित गद्यांश, अपठित पद्यांश	10	12.50%
2	लेखन रचना		
	निबन्ध	6	7.5
	विचार विस्तार, कहेवत और काव्य पंक्ति	10	12.50%
3	व्याकरण		
	अलंकार	3	3.75
	छंद	3	3.75
	वाक्य परिवर्तन	2	2.5
	वाक्य विश्लेषण	2	2.5
	शब्द समूह माटे एक शब्द	2	2.5
	अनुवाद	2	2.5
4	**पाठ्यपुस्तक**		
	गद्य विभाग	22	27.5
	पद्य विभाग	18	22.5
		80	100

BSER

मॉडल प्रश्न पत्र ब्ल्यू प्रिन्ट 2026–2027

कक्षा – 12 विषय :– गुजराती साहित्य समय 3:15 पूर्णांक – 80

क्र. सं.	क्षमताएं / उद्देश्य / प्रश्नों के प्रकार	जागरूकता (AWARENESS)												संवेदनशीलता (SENSITIVITY)												रचनात्मकता (CREATIVITY)																				अंको का योग
		ज्ञान				निर्माणात्मक समझ				प्रक्रिया की समझ				संघर्ष समाधान				उदार मानसिकता				सहयोग				नवीन विचार				लचीलापन				प्रवाहशीलता				अन्वेषण				अवधारणाओं का संयोजन				
		वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	वस्तुनिष्ठ	अति लघुत्तरिय	लघुत्तरिय	दीर्घ उत्तरीय	
	इकाई / अध्याय																																													
1	गद्य विभाग	1 (1)	17 (2)	23 (3)		2 (1)			*32 (1)	3 (1)				9 (1)							-2		20 (2)	24 (3)		21 (2)														-1						20
		13 (1)				14 (1)																																							2
2	पद्य विभाग	5 (1)		25 (3)		4 (1)			*31 (4)	10 (1)						26 (3)																											18(2)			15
		6 (1)				15 (1)												16 (1)																											3
3	व्याकरण विभाग		22 (2)					-1		7 (1)	19 (2)											8 (1)				12 (1)																		*27(2)		10
										11 (1)		-1																														*28(2)		4
4	लेखन विभाग				-2																								*33(2)																4
					-3							-1				-2								-1			*35 (2)												*36 (3)					12
5	पठित, अपठित गद्यांश				-1							29 (2)				-1											-1								*34 (2)									7
																		30 (3)																											3
	कॉलम के अंको का योग	4	4	6	6	4	-	1	5	4	2	4	-	1	-	3	3	1	-	3	2	1	2	3	1	1	2	-	3	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	4	-	2	-	4	80
	उद्देश्यानुसार कुल योग	20				10				10				7				6				7				6				2				2				4				6				80
	कुल योग (क्षमताएं)	40												20												20																				80

1.(*) आंतरिक विकल्प 2. कोष्ठक के बाहर दी गई संख्या "प्रश्न क्रमांक" है तथा कोष्ठक के अंदर की संख्या "अंक" को दर्शाती है। 3. उक्त ब्ल्यू प्रिंट मॉडल प्रश्न पत्र का है जो प्रश्नों के प्रकारों का समझने की सुविधा मात्र के लिए है। मूल परीक्षा के प्रश्न पत्र का ब्ल्यू प्रिंट अलग हो सकता है।

BSER

ઉચ્ચ માધ્યમિક પરીક્ષા 2026-27

SENIOR SECONDARY EXAMINATION 2026-27

મોડલ પેપર

કક્ષા - 12

વિષય - ગુજરાતી સાહિત્ય

Sub Code - 24

સમય: 3:15 કલાક

પૂર્ણાંક: 80

BSER

સામાન્ય નિર્દેશ:

(1) પ્રશ્નપત્રમાં આપેલ બધા જ પ્રશ્નો લખવા અનિવાર્ય છે.

(2) દરેક પ્રશ્નની સામે દર્શાવેલ ગુણ પ્રમાણે જવાબની લંબાઈ અને મુદ્દાઓનું આયોજન કરો.

(3) પ્રશ્નનો ક્રમાંક અને પેટા ક્રમાંક યોગ્ય રીતે દર્શાવો.

(4) પ્રશ્ન સંખ્યા 1 થી 16 1 ગુણનો રહેશે.

(5) પ્રશ્ન સંખ્યા 17 થી 22 2 ગુણનો રહેશે.

(6) પ્રશ્ન સંખ્યા 23 થી 30 3 ગુણના રહેશે.

(7) પ્રશ્ન સંખ્યા 31 થી 34 4 ગુણના રહેશે.

(8) પ્રશ્ન સંખ્યા 35 થી 36 6 ગુણના રહેશે.

(9) પ્રશ્ન સંખ્યા 29, 30 અને 34 કેસ બેઝડ પ્રશ્ન છે.

(10) પ્રશ્ન સંખ્યા 27, 28, 31, 32, 33, 34, 35 અને 36 માં આંતરિક વિકલ્પ આપેલા છે.

વિભાગ :- A (અ

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો.

પ્રશ્ન 1 દવાખાને આવેલ દંપતીનું નામ શું હતું ? 1

(અ) રેવતી- ડમરો (સ) રેવતી- અમરો

(બ) રેવતી- ડાક્ટર (દ) રેવતી- મજૂર

પ્રશ્ન 2 લેખકે સ્મૃતિ સાપ્તાહિકના તંત્રીના પેટેને કેવું વર્ણવ્યું છે? 1

(અ) વિશાળ અને આકર્ષક (સ) સામાન્ય

(બ) પાતળું (દ) નાનું

પ્રશ્ન 3 મમ્મી અનન્યાને મોબાઈલ લેવાની કેમ ના પાડતી હતી ? 1

(અ) અનન્યાને બોર્ડની પરીક્ષા હતી. (સ) મમ્મીને ગમતું નહોતું

(બ) મમ્મી ગરીબ હતી (દ) મમ્મીને ફોન પસંદ નહોતો

પ્રશ્ન 4 ' સમંદરની કલલહરી જેવો અભૂત તૃષ્ણાનો' નો અર્થ શું

થાય ? 1

(અ) પાણી પીવાની ઈચ્છામાં

(બ)ક્યારેય ન પૂરી થનારી ઈચ્છામાં

(સ) સમદરની જલપરીની ઇચ્છાઓ

(દ) હંમેશા પૂરી થનારી ઇચ્છાઓ

પ્રશ્ન 5 ગંગાસતી કોના વચનોમાં વિશ્વાસ રાખવાનું કહે છે ? . 1

BSER

(અ) ગુરુના વચનોમાં (સ)ભગવાનના વચનોમાં

(બ) માણસોના વચનોમાં (૬) ભક્તિના નિયમોમાં

પ્રશ્ન 6 કવિએ લડકાને કોનું વહાલ કહ્યું છે ? 1

(અ) ઈશ્વરનું વહાલ (સ) સૂરજનું વહાલ

(બ) વાદળનું વહાલ (૬) કુદરતનું વહાલ

પ્રશ્ન 7 વાક્યમાં નામને બદલે જે શબ્દ વપરાય તેને શું કહે છે? 1

(અ) સંજ્ઞા (સ) સર્વનામ

(બ) શબ્દ (૬) વિશેષણ

પ્રશ્ન 8 'સમાજના ભલા માટે પૈસા કે શ્રમ આપનાર' ને એક શબ્દમાં શું કહેવાય ? 1

(અ) યોગદાતા (સ) દેનાર

(બ) માલિક (૬) સમૂહ

પ્રશ્ન 9 આપણે સાચા શિક્ષણની શરૂઆત કરવા માટે કયો સંબંધ સમજવો પડશે ? 1

(અ) શિક્ષણનો પૈસા સાથેનો (સ) શિક્ષણનો નોકરી સાથેનો

(બ) શિક્ષણનો પ્રકૃતિ સાથેનો. (૬) શિક્ષણનો નિશાળ સાથેનો

પ્રશ્ન 10 'દીકરો હોય તો ચાકરી જાય' એવી માન્યતા ધરાવતા સમાજમાં ચિંતિત અને સ્વનિર્ભર બનાવવાનીપ્રક્રિયા શું હોવી જોઈએ 1

(અ) દીકરીઓને ઘરમાં રાખવી

(બ) દીકરીઓને મજૂરી કરાવવી

(સ) દીકરીઓને લગ્ન કરાવવા

BSER

(ઘ) દીકરીઓને ભણાવવી

પ્રશ્ન 11 બે સ્વતંત્ર વાક્યો યા પદોને જોડવાનું કામ કરનાર શબ્દને શું કહે છે? 1

(અ) નિપાત. (સ) સંયોજક

(બ) ક્રિયાપદ (ઘ) સંધિ

પ્રશ્ન 12'મારાથી રાતે ઉંઘી શકાયું જ નહિ' વાક્ય કયા પ્રકારનું છે ? 1

(અ) ભાવે વાક્ય (સ) કર્તરિ વાક્ય

(બ) પ્રેરક વાક્ય (ઘ) કર્મણિ વાક્ય

પ્રશ્ન 13 નર્સ કોની સાયકલ જોઈને રડી પડી ? 1

(અ) ડોક્ટરની. (સ) પિતાજીની

(બ) પોલિસની (ઘ) સૈનિકની

નીચે આપેલ ખાલી જગ્યા યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો.

પ્રશ્ન. 14 સજ્જન સાથે સજ્જન અને દુર્જન સામે અકડ રહેવું તેને _____ કહે છે. 1

(અ) તેજસ્વી. (બ) મહાન

(સ) મોટાઈ. (ઘ) વિવેક કુશળતા

પ્રશ્ન. 15 કવિ પરિસ્થિતિને મન ભરીને જોઈ લેવાનું કહે છે. કારણ કે તેને _____ છે. 1

(અ) સામનો પાસ કરવો (બ) ઝઝડો કરવો

(સ) ફોટો પાડવો. (ઘ) ભૂલી જવાય

પ્રશ્ન. 16 હવાની લહેર આપણને _____ નો સંદેશ આપે છે. 1

(અ) મહેનત કરવા

BSER

(બ) ઘરની દીવાલોમાંથી બહાર નીકળી વિશાળ

જગતમાં જવાનો.

(સ) ઘરની દીવાલોમાં પડી રહેવાનો

(દ) નદીઓમાં ફરવાનો

વિભાગ : (બ)

નીચેના પ્રશ્નોના એક બે વાક્યમાં ઉત્તર લખો.

પ્રશ્ન 17 સૈનિકનો ચહેરો કેવી રીતે બગાડી ગયો હતો. 2

પ્રશ્ન 18 'યાદ કરીએ' કવિતાના પ્રકૃતિ પ્રેમ વિશે આજની દૃષ્ટિએ બે વિશેષતા લખો. 1+1=2

પ્રશ્ન 19 'બકિતગીતો' શબ્દને રૂઢિપ્રયોગ કહેવાય કે શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ કહેવાય. 2

પ્રશ્ન 20 'કામચોરી એ રાષ્ટ્રરોગ છે' તેને મટાડવા માટેના એક નાગરિક તરીકે બે

ઉપાય લખો. 1+1= 2

પશ્ન. 21 'પેટ' વાર્તામાં માણસ વ્યસનને કારણે ચોરી કરે છે. વ્યસન મટાડવા માટે સરકારના સ્તરે બે યોજન સૂચવો. 1+1= 2

પ્રશ્ન 22 નીચે આપેલા વાક્યોનો હિન્દી ભાષામાં અનુવાદ કરો. 1+1= 2

(1) હું પુસ્તક વાંચું છું.

(2) રક્ષાબંધન ભાઈ-બહેનનો તહેવાર છે.

વિભાગ : (સ)

પ્રશ્ન 23 કંસારીને પાઠ ભણાવવા માટે ઈન્દુએ કરેલી વિવિધ

યુક્તિઓ જણાવો. 1+1+1=3

BSER

પ્રશ્ન 24 શૈલીને ભણવું છે અને મીનુને રમાડવું પણ છે તો આ બંને કામ માટે એક દિવસની યોજના બનાવો જેથી બંનેને સમય મળે. 1+2= 3

પ્રશ્ન. 25 હિંમત ત્યજનારા માટે કવિના શા વિચારો છે ? 1+1+1=3

પ્રશ્ન 26 "બર્યા ઉઠો ! અમ સિપાહીમાતા બોલિયા ડંકા રણના ઝણના." પંક્તિમાં માતાનો કયો સંદર્ભ દેખાય છે ? માતાએ તેનું સમાધાન કેવી રીતે કર્યું? આવા ત્યાગ વિશે તમારો અભિપ્રાય આપો.. 1+1+1=3

પ્રશ્ન. 27 શ્લેષ અથવા અનન્વય અલંકારની વ્યાખ્યા આપી ઉદાહરણ

સહિત સમજાવો. 1+1+1=3

પ્રશ્ન 28 વસંતતિલકા અથવા સ્રગ્ધરા છંદનું બંધારણ ઉદાહરણ

આપી સમજાવો. 1+1+1=3

પ્રશ્ન 29 નીચે આપેલ ગદ્યાંશને વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. 3

"આજે આપણા દેશમાં પાણીની સમસ્યા દિવસે-દિવસે વધતી જાય છે. ભૂગર્ભજળનું સ્તર ખૂબ નીચે જતું રહ્યું છે. શહેરોમાં લોકો 24 કલાક પાણી માટે કકડાટ કરે છે. પરંતુ ગામના સરપંચ સુમનબેને એક નવો ઉપાય અજમાવ્યો. તેમણે ગામના દીકરી દીઠ પર 'રેઈન વોટર હાર્વેસ્ટિંગ' ની વ્યવસ્થા કરાવી અને શાળાના બાળકો સાથે મળીને 500 વૃક્ષો વાવ્યા. 2 વર્ષમાં ગામના કૂવાનું પાણી વધ્યું અને ખેતી પણ સારી થઈ. સુમન બેન કહે છે, "પાણી બચાવવું એટલે ભવિષ્ય બચાવવું".

પ્રશ્નો:

(1) સુમનબેને કયા બે ઉપાયો અપનાવ્યા? 1/2 + 1/2

(2) તમારા મતે સુમનબેનના ઉપાયો લાંબાગાળે કેવી રીતે મદદરૂપ થશે? 1

(3) આજના શહેરી જીવનમાં તમે પાણી બચાવવા માટે કયા બે પગલા

લઈ શકો. 1/2 + 1/2

BSER

અપઠિત કાવ્યાંશને વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

"લોહી પરસેવો એક કરીને, ધરતીને મહેકાવે,

ધાન્ય ઉગાડી દેશને પાળે, છતાં ભૂખ્યો સૂવે,

લોનના બોજથી ત્રાસીને, આંખે આંસુ આવે,

તોય મોઢે હાસ્ય રાખી, સૌને અન્ન ખવડાવે."

પ્રશ્નો:

(1)આ કવિતામાં કોના વિશે વાત કરવામાં આવી છે ? 1

(2) ખેડૂત આટલું દુઃખ સહન કરીને પણ હસતો કેમ રહે છે ? 1

(3) "ધાન્ય ઉગાડી દેશને પાળે, છતાં ભૂખ્યો નવ સૂવે." આ પંક્તિ તમને શું શીખવે છે 1

વિભાગ : (૬)

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ લખો.

પ્રશ્ન 31 'દ્રવ્ય' કાવ્યના આધારે સમજાવો કે પૈસાનો ઉપયોગથી સર્ગનું નિર્માણ થાય છે અને વિનાશ પણ થાય. 1+1+1+1=4

(અથવા)

કાવ્યમાં વર્ણવાયેલા સત્સંગના મહિમાને ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

પ્રશ્ન 32 જેસલમેરના કિલ્લા અને તેની અંદર આવેલી વસ્તુઓનું તમારા શબ્દોમાં સવિસ્તાર વર્ણન કરો. 1+1+1+1=4

(અથવા)

દર્શનની મહાત્વાકાંક્ષા વિશે તમારા અભિપ્રાય જણાવો.

BSER

પ્રશ્ન 33 નીચેની કાવ્યપંક્તિનો વિચાર-વિસ્તાર કરો. 1+1+1+1=4

"સત્ય એ જ પરમેશ્વર"

(અથવા)

સ્વદેશે પૂજ્યતે રાજા, વિદ્વાન સર્વત્ર પૂજ

પ્રશ્ન 34 નીચેના અપઠિત ગદ્યાંશને વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

ગીતાબેન એક ગામની સામાન્ય ગૃહિણી હતી. લોકડાઉનમાં તેમના પતિની નોકરી છૂટી ગઈ. ઘર ચલાવવું મુશ્કેલ બન્યું. ગીતાબેને 'સ્વ-સહાય જૂથની' મદદથી "અથાણા અને પાપડ" બનાવવાનો ધંધો શરૂ કર્યો. શરૂઆતમાં લોકો મજાક ઉડાવતા. પણ ગીતાબેને હિંમત ન હારી આજે તેમના પ્રોડક્ટ ઓનલાઇન વેચાય છે. અને દસ બીજી મહિલાઓને રોજગારી પણ મળી છે. ગીતાબેન કહે છે "મહિલા ઈચ્છે તો કંઈ પણ કરી શકે."

પ્રશ્નો :

(1) ગીતાબેને શાનો ધંધો શરૂ કર્યો ? 1

(2) ગીતાબેને લોકોની મજાક સામે કેવી રીતે સંઘર્ષ કર્યો ? 1

(3) જો તમને મહિલા સશક્તિકરણની બનાવવામાં આવે તો ટી.વી. પર એક મિનિટનું ભાષણ શું આપશો? તેના બે મુખ્ય મુદ્દા લખો. 2

(અથવા)

"શહેરની નગરપાલિકાએ 'સ્વચ્છતા અભિયાન' શરૂ કર્યું. એક શેરીમાં લોકો કચરો રસ્તા પર જ ફેંકતા હતા. આથી મચ્છર અને બીમારી વધી. શાળાના બાળકોએ દર રવિવારે તે શેરી સાફ કરી અને લોકોને ડસ્ટબિન વાપરવા સમજાવ્યું. બે મહિનામાં તે શેરી સૌથી સ્વચ્છ બની ગઈ અને બીમારી પણ ઘટી.

પ્રશ્નો :

BSER

(1) શાળાના બાળકોએ લોકોને શું વાપરવા સમજાવ્યું?

(2) શેરીની સમસ્યાનું સમાધાન કોણે અને કેવી રીતે કર્યું?

(3) તમે તમારા ઘર અને શાળાને સ્વચ્છ રાખવા માટે કયા બે નિયમ પાળશો?

(4) યોગ્ય શીર્ષક આપો.

પ્રશ્ન 35 નીચે આપેલ પ્રશ્નોના માગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો.

(A) "ફતેહ કરીને આગળ વધશું અથવા અહીંયા જ મરશું" સપ્રસંગ વ્યાખ્યા કરો. 1+1+1=3

(અથવા)

"લડકો ન તારો, ન મારો, મારા ભાઈલા લડકો તો આપણો સહારો" કાવ્યપંક્તિનો સંપ્રસંગ ભાષા કરી લડકાથી થતા ચાર લાભ જણાવો.

(B) "સંતોષી નર સદા સુખી" કહેવતનો અર્થ આપી વાક્યમાં પ્રયોગ કરો અને ઉદાહરણ આપો. 1+1+1=3

(અથવા)

"સંપ ત્યાં જંપ" કહેવતનો અર્થ આપી સંપ રાખવાથી થતા ફાયદા જણાવી

પ્રશ્ન 36 નીચેનામાંથી કોઈ એક વિષય પર નિબંધ લખો. 1+1+1+1+1+1=6

(1) જો શાળામાં મોબાઈલ બંધ થાય તો ?

BSER

(2) મારો પ્રિય તહેવાર અને તેનું સામાજિક મહત્વ

(3) વર્ષાઋતુ અને પ્રકૃતિની સુંદરતા.

BSER

માધ્યમિક શિક્ષા બોર્ડ, રાજસ્થાન, અજમેર

ઉચ્ચ માધ્યમિક પરીક્ષા પ્રશ્નપત્ર ઉત્તર તાલિકા પ્રારૂપ

વિષય : ગુજરાતી સાહિત્ય કક્ષા : 12 કુલ ગુણ : 80

વિભાગ **: (અ)**

પ્રશ્ન સં.	અપેક્ષિત ઉત્તર	અંક વિભાજન (રૂબ્રિક્સ)	પૃષ્ઠ ક્ર.
1	(સ) રેવતી - અમરો	1	56
2	(અ) વિશાલ અને આકર્ષક	1	85
3	(અ) અનન્યાની બોર્ડની પરીક્ષા હતી.	1	91
4	(બ) ક્યારેય ન પૂરી થનારી ઇચ્છાઓ	1	26
5	(અ) ગુરુના વચનોમાં	1	9
6	(અ) ઈશ્વરનું વહાલ	1	31
7	(સ) સર્વનામ	1	55
8	(અ) યોગદાતા	1	64
9	(બ) શિક્ષણનો પ્રકૃતિ સાથેનો.	1	96
10	(દ) દીકરીઓને ભણાવવી જોઈએ.	1	34
11	(સ) સંયોજક	1	55
12	(દ) કર્મણીવાક્ય	1	43
13	(દ) સૈનિકની	1	39

વિભાગ : (ખ)

પ્રશ્ન સં.	અપેક્ષિત ઉત્તર	અંક વિભાજન (૩બ્રિક્સ)	પૃષ્ઠ ક્ર.
14	(૬) વિવેક કુશળતા	1	47
15	(બ) ફોટો પાડવાનો	1	28
16	(બ) ઘરની દીવાલોમાંથી ઊંચકીને વિશાળ જગતમાં જવાનો.	1	29
17	સૈનિકનો ચહેરો યુદ્ધની લડાઈમાં બગડી ગયો હતો.	2	40
18	(1) પ્રકૃતિમાં જવાથી મન શાંત રહે છે. (2) નદી તળાવ બચાવવા.	1+1=2	5
19	શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ	2	
20	(1) સમયનો સદુપયોગ (2) જાગૃકતા ફેલાવવી.	1+1=2	61
21	(1) જાહેર વિતરણ પ્રણાલી.(2) MGNREGA	1+1=2	85
22	અનુવાદ : (1) "मैं किताब पढ़ता हूँ"2)रक्षाबंधन भाई-बहन का त्योहार है।	1+1=2	
23	ખેતરમાં ઉંદર મોકલ્યા. ઇન્દ્રએ દુકાળ પાડ્યો. ઇન્દ્ર એ પુર મોકલ્યું.	1+1+1=3	50
24	સવારનો સમય, સાંજનો સમય અને રાતનો સમય વગેરે 'મીનું' પાઠના આધારે.	1+1+1=3	65

વિભાગ : (ખ)

પ્રશ્ન સં.	અપેક્ષિત ઉત્તર	અંક વિભાજન (૩બ્રિક્સ)	પૃષ્ઠ ક્ર.
25	'ના હઠવું' કવિતાના આધારે.	1+1+1=3	11
26	સંઘર્ષ , સમાધાન અને અભિપ્રાયના આધારે.	1+1+1=3	14
27	શ્લેષ અલંકાર - એક વાકયમાં એક શબ્દના એક કરતાં વધારે અર્થ થાય. ઉદાહરણ - રવિ નિજ કર ફેરવે છે. શબ્દ - 'કર' કિરણ, હાથ (અથવા) ઉપમેયની સરખામણી ઉપમાન સાથે કરવામાં આવે. માં તે મા ઉપમેય એ જ ઉપમાન	1+1+1=3	10
28	વસંતતિલક : અક્ષર 14, ગણ - ત ભ જ જ ગા ગા એક ઉદાહરણ (અથવા) પૃથ્વી : અક્ષર 17 ગણ - જ સ જ સ ય લ ગા એક ઉદાહરણ	1+1+1=3	29
29	અપઠિત ગદ્યખંડ : (1) રેઈન વૉટર હાર્વેસ્ટિંગ. (2) 500 વૃક્ષો વાવ્યા. (1) ભૂગર્ભજળનો સ્તર વધશે, (2)પર્યાવરણ સુધારશે. (1) ટપકતા નળ બંધ કરવા. (2) વરસાદી પાણીનો સંગ્રહ.	½+½=1; 1; ½+½=1	

વિભાગ : (ઘ)

પ્રશ્ન સં.	અપેક્ષિત ઉત્તર	અંક વિભાજન (૩બ્રિક્સ)	પૃષ્ઠ ક્ર.
30	અપઠિત કાવ્યાંશ આધારિત ઉત્તર : (1) ખેડૂતના દેવા વિશે. (2) બીજાને ભૂખ્યા ન રહેવા દેવાની ફરજ અને ત્યાગની ભાવના. (3) ખેતરના પરિશ્રમનું સન્માન કરવું જોઈએ.	1; ½+½=1; 1	
31	સવિસ્તાર ઉત્તર : - પૈસાથી માણસની દવા થાય. - પૈસાવાળો માણસ દાન કરે. - સમાજમાં માન સન્માન મળે. - શાળા હોસ્પિટલ બનાવે. (અથવા) - 'મન નો ડગે' કાવ્યને આધારે. - સત્સંગથી માણસનું જીવન બદલાય છે. - અડગ, શૂરવીર, ત્યાગી માયારહિત વગેરે ગુણ.	1+1+1+1=4	5
32	'એક સમાનું જેમસમેર' પાઠના આધારે. પ્રાચીન 19 મી સદીના હિન્દનો ખ્યાલ. કિલ્લામાં અલગ અલગ પ્રકારના મંદિરોનું વર્ણન. રાજમહેલ , જુની પદ્ધતિના ઘર, વગેરેના આધારે ગુણ આપવા. (અથવા) - વર્ષાને આગળ ભણવાની મહત્વાકક્ષા હતી. - ટ્યુશન કરાવીને ભણવાની ફી ભરતી. - પોતે કંઈક કરી શકવાની ઈચ્છા. - ભગીરથ પુરુષાર્થ.	1+1+1+1=4	75

વિભાગ : (ઘ)

પ્રશ્ન સં.	અપેક્ષિત ઉત્તર	અંક વિભાજન (૩બ્રિક્સ)	પૃષ્ઠ ક્ર.
33	'સત્ય એટલે જે છે તે જ બોલવું અને તે જ પ્રમાણે વર્તવું' — 'સત્યના પ્રયોગો' માણસનો વિશ્વાસ ઉપસંહાર - સત્યના માર્ગે ચાલનારને ભગવાન પણ મદદ કરે છે. જીવનમાં હંમેશા સત્ય ને જ સાથ આપવો. (અથવા) અર્થ, વિસ્તાર, ઉપસંહાર તથા બોધ. જ્ઞાની માણસ અમર બને છે. સત્તા કરતાં મોટું છે જ્ઞાન.	1+1+1+1=4	105
34	અપઠિત ગદ્યખંડ : (1) અથાણા અને પાપડનો.(2) ગીતાબેન હિંમત હાર્યા વગર મહેનત ચાલુ રાખી.(3) દરેક દીકરીને શિક્ષણ આપો; ઘરના કામમાં મહિલાને પુરુષ સાથે આપે. (અથવા) (1) ડસ્ટબિન વાપરવા. (2) શાળાના બાળકોએ રવિવારે શેરી ની સફાઈ કરીને. (3) ગંદકી ના કરવી, નિયમિત સફાઈ કરવી. (4) સ્વચ્છતા અભિયાન.	1; 1; 1+1=2	

વિભાગ : (ઘ)

પ્રશ્ન સં.	અપેક્ષિત ઉત્તર	અંક વિભાજન (૩બ્રિક્સ)	પૃષ્ઠ ક્ર.
35 (A)	સંદર્ભ - પાઠયપુસ્તક 'ના હઠવું' પાઠ વ્યાખ્યા - કવિ નર્મદ હિંમતના હારવી વિજય મેળવીને ફતે કરવી વગેરે ક્રાંતિકારી અને દેશભક્તિની વાત કરે છે. સાર - લક્ષ્ય પ્રત્યે સમર્પણ અને હિંમત હોવી જોઈએ. (અથવા) સંદર્ભ, વ્યાખ્યા, સાર - લાભ : શરીર માટે વિટામિન ડી,જંતુઓનો નાશ, માનસિક સ્વાસ્થ્ય, કપડાં સૂકવવા.	1+1+1=3	11
35 (B)	‘જેટલું મળે એમાં જ સંતોષ માણનારા માણસ સુખી થાય છે. મિત્રોવધુ પૈસાની પાછળ ન દોડો.— "સંતોષી નર સદા સુખી" મોટા બંગલા અને કાર સુખ નથી આપતા સાચું સુખ તો મનમાં સંતોષ છે. (અથવા) અર્થ - એકતામાં જ શક્તિ અને સુખ છે. (1) શક્તિ વધે (2) ઘર,સમાજમાં શાંતિ રહે (3)પ્રગતિ થાય (4)દુશ્મનથી રક્ષણ થાય (5)સુખ સમૃદ્ધિ આવે	1+1+1=3	
36	વિષયનું જ્ઞાન, ભાષા અને શૈલી, રચનાત્મકતા અને બંધારણ, વિચારો ,મૌલિકતા અને સુંદરતા તથા સ્વચ્છ અક્ષરોના આધારે ગુણ આપવાના.	1+1+1+1+1+1=6	